

PANORAMA

8 JUNI 1944 - No. 12

LOSSE NUMMERS 16 CENT

DE WAAG TE DEVENTER

TEEK. B. TEN HOVE

Met taai volharding slaagt men er in de wagens, die in de modder weggezakt zijn, weer op gang te krijgen. Er wordt hier ook van de paarden het uiterste gevergd.

SS. Kriegsberichtler Büschel-O/H

Op moeilijk bereikbare, ver vooruitgeschoven posities voeren vliegtuigen munitie en voedingsmiddelen aan, die met valschermen naar beneden komen en door speciale troepenonderdelen worden opgevangen en doorgezonden.

Kriegsberichtler Jarolin-O/H

De strijd aan het Oostelijk front

Een gewonde pantsergrenadier wordt per vliegtuig naar een achter de linies gelegen lazaret gebracht.

SS. Kriegsberichtler Büschel-O/H

Met zware walsen moet men trachten de zachte, modderige wegen, die naar het gevechtsterrein leiden, weer effen te maken.

SS. Kriegsberichtler Büschel-O/H

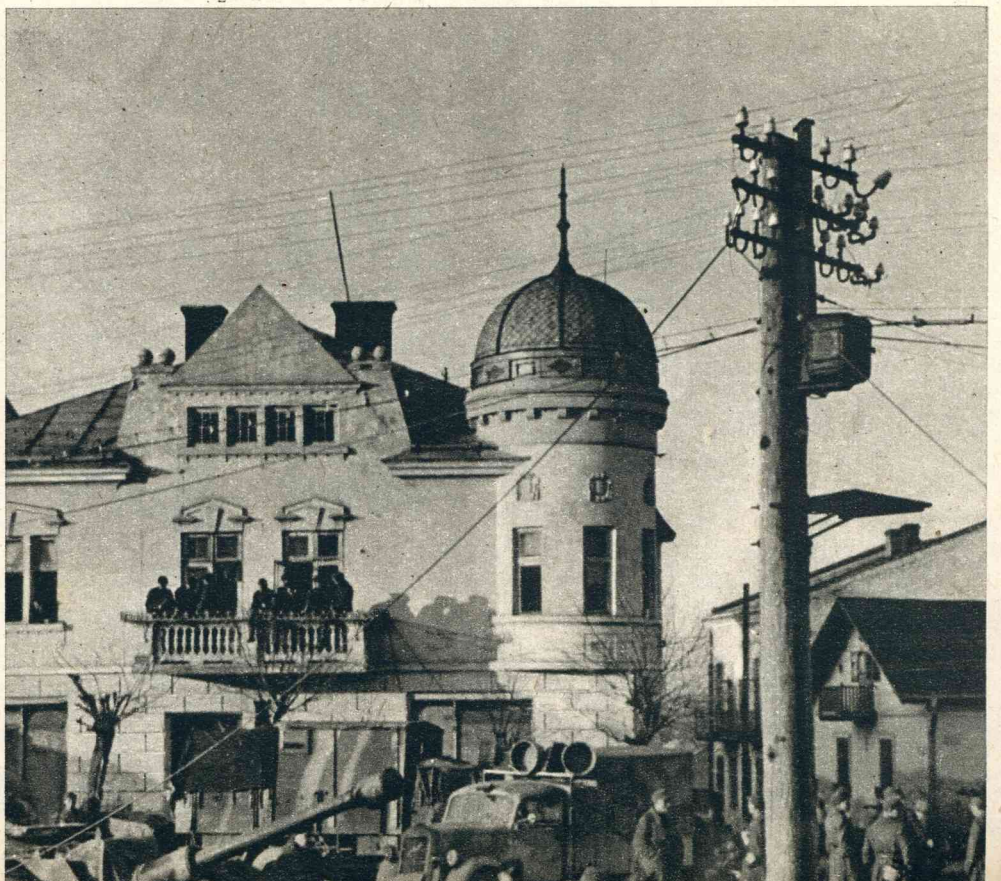
Als een wagen met radio-installatie en luidspreker plotseling in een legerplaats verschijnt, komen van alle kanten de soldaten toegelopen en luisteren naar de opmonterende muziek.

SS. Kriegsberichtler Rottensteiner-O/H

Hoog op het stroomdal, vanwaar men een goed overzicht heeft op het door den vijand bestreden terrein, heeft zich een mitrailleurgroep genesteld.

SS. Kriegsberichtler Adendorf-O/H

DE OUDE ARTIST

Ik schrok wakker toen de trein zich schokkend in beweging zette. In den hoek tegenover mij zat een slordig oud mannetje, dat mijn sigarettenkoker in zijn onfrissche handen had. Die aanblik gaf mij zoo'n eigenaardige gewaarwording, dat ik de eerste oogblikken dwaas en sprakeloos bleef kijken.

„Mijnheer,” zei het slordige mannetje ernstig, terwijl hij mij den sigarettenkoker overhandigde, „neem een goeden raad van mij aan en ga nooit in een trein zitten slapen, voordat u er zich van hebt overtuigd, dat u in goed gezelschap bent.” Knipoogend retourneerde hij mijn horloge en vulpen. „Een volgende maal zoudt u wel eens een minder eerlijken medepassagier kunnen treffen dan ik ben.”

Volkomen uit het veld geslagen staarde ik hem aan.

„U bent toch, hoop ik, niet beledigd?” vervolgde het slordige mannetje bezorgd.

„Och eh... nee...” zei ik onzeker. Hij glimlachte breed.

„t Was maar een grapje van me,” legde hij uit. „Ik deed het in een opwelling. U kunt me gelooven of niet, mijnheer, ik zou uw schoenen hebben kunnen uittrekken, zonder dat u het had bemerkt. U was heelemaal weg.”

„O ja?” stamelde ik. „Beslist.”

Er volgde een korte stilte. De treinwielen zongen hun eentonig lied over de rails. Ik bemerkte, dat het mannetje er meer dan slordig uitzag, armoedig zelfs. Het vel van zijn wangen spande strak om zijn jukbeenderen, zijn oogen hadden een hongerige uitdrukking. Zijn breede glimlach van een minuut geleden had zich teruggetrokken tot een trieste plooi om zijn mond.

„Er is een tijd geweest, dat dergelijke kunststukjes tot mijn dagelijksch werk behoorden,” ging het mannetje vertrouwelijk voort. „Nee,” wuifde hij een rimpel van mijn voorhoofd weg, „niet zoals u denkt! Niet als zakkenroller, mijnheer, al was dat ook een onderdeel van mijn beroep....

Ik was artist, mijnheer, een beroemd artist, mag ik wel zeggen.... Hoe oud bent u?” vroeg hij plotseling en zijn weggezoken oogen gledend keurend over mijn uiterlijk.

„Vijfendertig.”

„Dan hebt u mij gemist....” Hij keek naar den grond en schudde treurig het hoofd. Ik verkeerde in het onzekere of hij mij m'n gemis beklaaide dan wel of hij door droevige herinneringen werd achtervolgd.

Ik voelde zijn blik in den mijnen. „U was er te jong voor,” schudde zijn hoofd nogmaals. „Professor Loudini, De Man Met De Onzichtbare Handen, dat was ik....” Hij sprak duidelijk in hoofdletters en er klonk een eerbied afdwingende trots in zijn woorden door. Ik had nog nooit van professor Loudini gehoord, doch ik besepte inderdaad iets wat waarde aan het leven geeft te hebben gemist.

„Ik reisde met mijn troep — ik had een eigen troep, mijnheer! — het heele land af. 's Zomers op de groote kermissen, de rest van het jaar van zaal tot zaal, van stad tot stad. De menschen vochten om kaartjes, mijnheer, ik kon contracten en engagementen krijgen zooveel ik wou. Ik stelde, bij wijze van spreken, mijn eigen gage vast!

En dat alles vanwege mijn bijzondere vinger-vlugheid. Als klein jongetje had ik een boekje over goochelen in handen gekregen, ik had me er in verdiept en me in een minimum van tijd de betrekkelijk eenvoudige trucs eigen gemaakt. Ik herinner me hoe ik in die dagen heele voorstellingen in elkaar zette, zelfs groote menschen kwamen ten slotte kijken. Zoo kreeg ik liefde voor het vak, oefende vlijtig verder, vond nieuwe goocheltoeren uit, perfectioneerde oude. En het duurde niet lang — ik was nog niet heelemaal vijftien jaar — voordat ik in de grootste zaal van de stad oprad. Met uitbundig succes! Dat gaf me een nieuwen stimulans: ik legde mij er op toe de grootste man in mijn beroep te worden.”

Het mannetje pauseerde en staarde melancholiek naar het voorbijvliegende landschap. Ik zweeg sympathiek, mijn hand schoof discreet naar mijn sigarettenkoker en ik hield hem den inhoud voor. Zijn gezicht klaarde op en door den eersten trek heen sprak hij verder.

„Dat is me gelukt, mijnheer, zoo goed gelukt zelfs, dat ik er mijn bijnaam aan verdiende: De Man Met De Onzichtbare Handen. Als ik mijn slaachtoffers bij me op het tooneel had, kon ik met hen doen wat ik wilde. Nog nooit is iemand er in geslaagd mij op een fout te betrappen of te ontdekken op welke manier ik een bepaalden truc uitvoerde. Ik ben in het buitenland geweest, ik heb voor gekroonde hoofden mijn kunsten vertoond en overal was het enthousiasme even groot. Maar helaas....”

Hij slaakte een diepen zucht en keek mistroostig naar het brandende einde van zijn sigaret. Ik waagde het niet door een opmerking zijn gedachtengang te verstoren en wachtte

geduldig tot het den grooten Loudini zou behagen zijn verhaal te vervolgen. Dat deed hij na een bijna wilden trek en nadat hij den rook op artistieke wijze uit zijn neusgaten had laten dwarrelen.

„Tot ik mijn toekomstige vrouw leerde kennen.... Ik heb u verteld, dat ik met mijn eigen troep reisde, waarvan ik zelf het hoofdnummer was. Toch stond ik niet zoo ver boven mijn collega's of ik merkte drommels goed op hoe aardig en aantrekkelijk het jonge danseresje was. Een beeldje, mijnheer, rank en fijn en wat zij niet van dansen wist, was niet de moeite waard ooit geleerd te worden. Ik was een jaar of tien ouder dan zij, maar nog jong genoeg om wanhopig verliefd op haar te worden. Doch in het begin maakte ik mezelf wijs, dat zoo'n mooi schepseltje nooit de vrouw zou willen worden van het armzalige mannetje, dat ik per slot van rekening was. Ik had succes, dat is waar en mijn optreden schonk het noodige cachet aan den heelen troep, afgezien van haar prestaties, die in dat genre onnavolgbaar waren. Zoo zag ik het althans. Misschien werd mijn oordeel over haar wel beïnvloed door mijn verliefdheid, waardoor ik haar kunnen oversehate, evenzeer als ik mijn eigen aantrekkingskracht voor een vrouw onderschatte, want zij wou me wel! Mijnheer, als ik er nog aan denk, hoe er langzamerhand toenadering kwam, hoe wij vrouwelijker werden, hoe onze verhouding hoe langer hoe meer boven het zakelijke kwam te staan en hoe wij ten slotte in een klein kapelletje bij Parijs — we waren toen juist op tournee door Frankrijk — werden getrouwd!”

De metamorphose in het slordige mannetje was wonderbaarlijk. Zijn oogen glansden en zijn uitingen werden bijna lyrisch, hij gebaarde levendig en enkele malen had hij zich onder zijn betoog voorovergebogen en met zijn groezelige hand op mijn knie geklopt om zijn woorden kracht bij te zetten. Vervolgens, vlugger dan die uitdrukking op zijn gelaat was verschenen, verwaagde deze en er vormden zich diepe rimpels tusschen zijn oogen.

„Ons geluk was te groot om lang te duren.... Zij was niet sterk en bij de geboorte van ons eerste kind stierf zij.... En van dat oogenblik dateert mijn ondergang als artist....”

Hij streek met een hand — ik zag de groezeligheid niet meer — over zijn oogen en scheen diep geschokt. Ook ik voelde mij ontroerd, ik had een blik geslagen in een stukje menschelijke ellende.

Plotseling hief hij zijn hoofd op. „Weet u wat de basis is van mijn kunst? Zelfvertrouwen. Zonder zelfvertrouwen kun je niet werken, het moet je het noodige superioriteitsgevoel tegenover je publiek geven. En dat zelfvertrouwen was ik kwijt, voorgoed. Ik hechte mij aan het enige, wat mij in het leven was overgebleven, aan mijn kind, aan mijn dochtertje. Zoo intens, zoo allesbeheerschend was mijn gehechtheid aan het kind, dat ik door de kleinste kleinigheid in haar gezondheids-toestand van mijn stuk werd gebracht. Dan was ik 's avonds verstrooid, werkte mijn trucs slordig af, soms mislukte er een. En dat werd erger, naarmate ik meer werkelijke reden tot bezorgdheid kreeg, want mijn dochtertje was een teer poppetje, het evenbeeld van haar moeder. In het begin nam men mijn slechte beurten, men vermaakte zich zelfs over het feit, dat ook de groote Loudini wel eens kon falen. Doch het publiek is wreed en wispelturig. Een enkeling eerst, later velen, begonnen mij te hoonen, als iets verkeerd ging, de recensies werden koeler, ten laatste werd ik bijna niet meer genoemd.”

En ik kon mij niet meer opwerken tot het vroegere peil, de zenuwen hadden mij te pakken, mijn zelfvertrouwen was verdwenen. Den genadeslag kreeg ik door den dood van mijn kind.... Drie jaar is het geworden....”

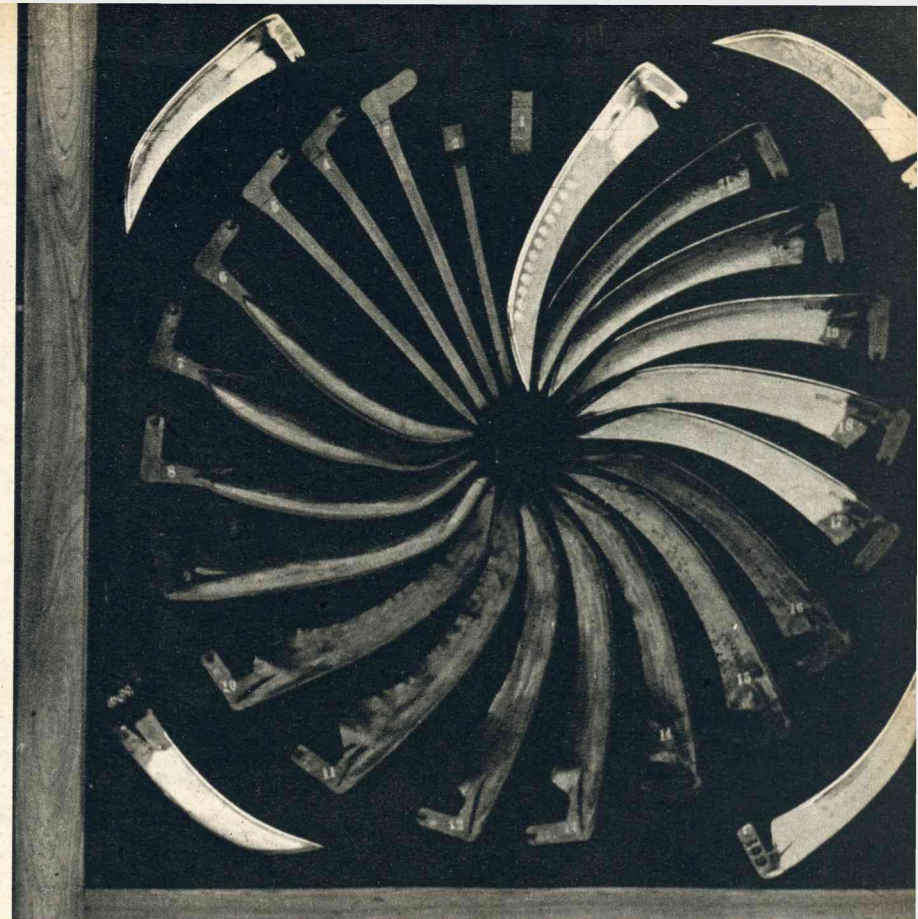
Hij haalde zijn schouders op als iemand, die geleerd heeft, dat er niet tegen het noodlot is te vechten.

„Van toen af ging het nog sneller bergafwaarts. Ik kon mij niet langer veroorloven met een eigen troep op te treden, ik kwam in zooveelsterangs-gelegenheden terecht, ik dronk meer dan goed voor mij was, eindelijk was al mijn gespaarde geld op....”

Terwijl ik, diep getroffen, zat te overwegen wat ik het slordige mannetje zou kunnen aanbieden, zonder zijn trots te kwetsen, kwam de trein met een schok tot stilstand bij het volgende station. Voordat ik aan mijn voornemen gevolg had kunnen geven, had mijn metgezel het portier opengerukt en was na een korten groet in het gewoel op het perron verdwenen.

Ik dacht nog lang over het trieste geval na. Arme kerel, hij bezat nog een stukje van zijn oude fierheid. Alsof hij had voorvoeld, dat ik hem iets wilde toestoppen, was hij even plotseling uit mijn gezichtskring verdwenen, als hij er in was gekomen....

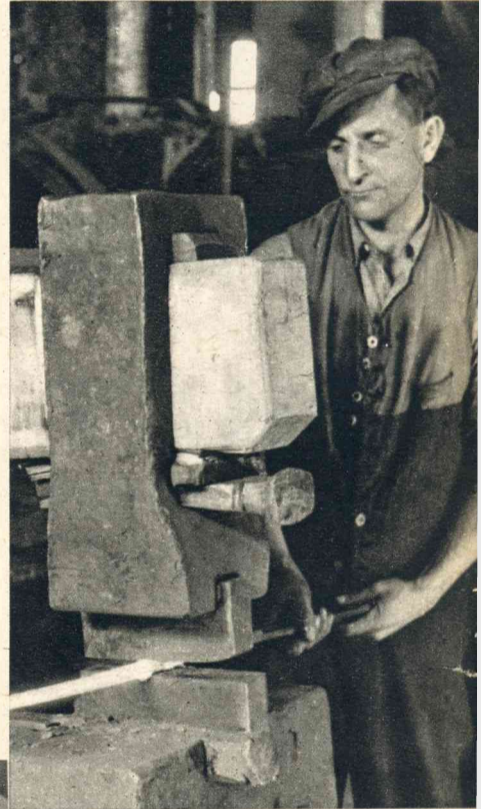
Eerst op de plaats van mijn bestemming miste ik mijn portefeuille.

Eer de zeis gereed is voor het gebruik en op het hier afgebeelde monsterraam kan worden uitgesteld, doorloopt ze van twintig tot tweeëntwintig verschillende bewerkingen.

De veldarbeid gaat door

De veldarbeid gaat door, maar evenals alle werktuigen zijn ook de zeisen aan slijtage onderhevig. In Duitschland is een groote fabriek, die zich bezighoudt met de vervaardiging van allerlei soorten zeisen voor den export naar alle Balkanstaten, naar Italië, Zwitserland, Frankrijk, België, Nederland en Spanje; in vrede-tijd ook naar Zuid- en Noord-Amerika en zelfs naar de Sovjet-Unie. Ondanks het gebruik van machines is de fabricage van zeisen meest handwerk. Er zijn tientallen vormen van, aangepast aan de bijzondere eischen, die de grond en het te oogsten gewas, vaak ook de aard der gebruikers zelf, aan het werktuig stellen. Op onze foto's ziet men er enkele voorbeelden van.

In de zeisfabriek. Een mechanische hamer van groot formaat plet het ijzer op de benodigde breedte en dikte. Daarna kan de verdere afwerking van de zeis beginnen.

Orbis-Holland

Een bijzonder fraai exemplaar is gereed om de werkplaats te verlaten, doch eerst wordt de snede van de nieuwe zeis door een der vaklieden gekeurd. Vooral de eenvoudige boeren in de Balkanlanden geven de voorkeur aan rijk bewerkte zeisen, zooals onze foto er eeh toont.

Een beeld van onzen tijd: het paard heeft den benzinemotor van de straat verdrongen.

Een heele trouwstoet, getrokken door slechts twee paardekrachten.

Een oplossing, in 't begi...

DE TROUWE HELPER VAN DEN MENSCH:

HET PAARD

vervangt olie en benzine

We herinneren ons uit den jeugd tijd een teekening, in een geïllustreerd blad, die wel zeer amusant was! Ze stelde voor een druk verkeer in het centrum eener stad. Tal van auto's, van velerlei modellen, raasden heen en weer in de straten, waarboven zwermen verkeersvliegtuigen donkerden langs en over de daken der huizen, waarop vliegstations waren ingericht. In al die luide drukte nu verscheen plotseling een paard, een doog gewoon paard, gespannen voor een wagen. En de menschen, die in massale passage de trottoirs bevolkten, waren blijkbaar zóózeer verrast door die ongewone verschijning, dat zij riepen, ja brulden, terwijl zij wild met hun armen zwaaiden: Een paard, een paard!!!

Deze teekening, die naar wij meenen als onderschrift had: „In het jaar 1950", wilde een beeld geven van de toekomst, waarin het verkeer geheel gemotoriseerd zou zijn en paarden niet meer ten tooneele zouden verschijnen.

In de jaren vóór den oorlog leek het wel, of deze geestige fantasie werkelijkheid ging worden. Auto's en motoren verdrongen geleidelijk de paarden, die ongewone verschijningen werden.

Men bezat volop „paardekracht", echter niet meer van het paard. Het

Zoals vroeger: de paarden van den bierwagen.

We zien nu weer die sterke paarden de straten en wegen vullen. We hooren het kleppen hunner hoeven op de steenen, we aanschouwen weerom het gemak, waarmee zij zware vrachten voort doen rollen en zodoende de menschen dienstig zijn.

We geven onzen lezers hierbij enkele foto's van het trekpaard, den trouwen helper van den mensch. Op die beelden wordt zeer aanschouwelijk voorgesteld, hoe het paard, het vertrouwde en betrouwenswaardige, de krachten van stoom en benzine op verdienstelijke wijze vervangt. Het werd zelfs gespannen voor auto's en taxi's; het nam zijn plaats weer in voor platten wagen en koets,

Met recht een paardetram!

De postkoets uit vroeger eeuwen, thans weer te zien te Haarlem.

surrogaat der trekkraft won het eigenlijk van de oorspronkelijke!

Het kwam wel voor, dat men wat vreemd opzag een paard te ontmoeten in het woelige, knallende verkeer en men verwonderde zich soms even, dat de paarden hun aangeboren schuwheid voor dit snelle en duizeligmakende geweld blijkbaar hadden overwonnen.

Ewel, hoe is tijdens den oorlog deze toestand veranderd! Omstandigheden, verband houdend met den krijg, deden de gemotoriseerde vehikels zichtbaar verminderen. Het werd rustiger langs den weg en het paard kreeg zijn kans weer!

Men moest zijn toevlucht nemen tot deze trouwe en sterke dieren, met hun geweldige kracht en enorm uithoudingsvermogen.

De Vlaamsche dichter Guido Gezelle heeft die sterke paardekracht in machtige taal doen leven:

„Uit zijn groote longerpijpen rookt het ros, dat 't schâuwe geeft; stampvoets stoot het, stijf en stevig, dat de stompe steenweg beeft: sterk van lijve, staal in de ooge, kop omhoog huid ondrooge, voorwaarts voert het ny'g en trotsch 't hossebessend wielgeklots."

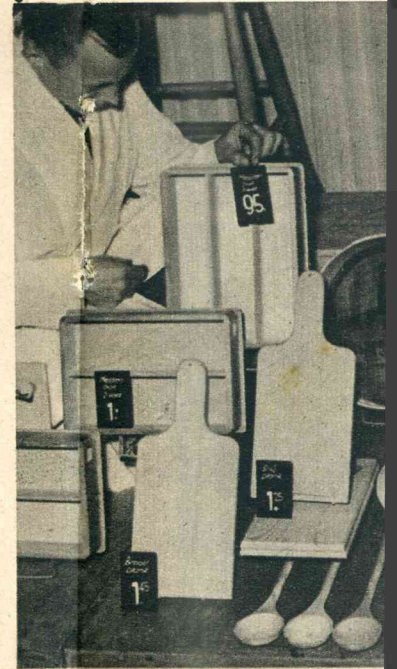
voor landauer en janplezier. Ook de Zoo maakte de mensch van den men steeds goed doet de natuurlijk te verliezen, krachten, die altijd wel lijk zijn van alle mogelijke tijdsos

Na het speelgoed gebruiksvoorw...

VOORTAAN ZIJN DE VASTGELEGD

Dnze lezers zullen zich herinneren een reportage 'wijden houten kinderspeelgoed te van het feit, dat er een maakt aan de al te fantastische voor deze artikelen werden gevraagd de Prijsbeheersing nog een stap gaan. Voortaan zijn ook de prijzen van de houten gebruiksvoorwerpen huishouden voorkomen. Dat zijn dienbladen, hooikisten, broodplanken, lepels, zeven, waschnijpers en En allemaal zaken, waar tot de prijzen voor werden gevraagd. De overigens voor ons land grootende heid: voor den oorlog kwam heel houten keukengerei uit 't buitenland.

Voor al deze artikelen zijn thans officieel vastgelegd. Evenals bij speelgoed zijn de fabrikanten codekentekenen te zamen met den ieder artikel aan te brengen. Bij dien prijs is men als volgt te werfabrikanten zijn in de gelegenheid prijs voor hun artikelen aan te aanvragen zijn aan de hand v zendingen beoordeeld door den D Gemachtigde voor de Prijzen, hierdoor een commissie van fabrikan andere commissie, samengesteld werkszaam zijn in den handel in ho voorwerpen. De aldus vastgesteld niet uitsluitend gebaseerd op beginsel, er is ook rekening gehou gebruikswaarde der goederen. I slecht gefabriceerd, zoodat de g gering is, dan werd de prijs na lager gesteld. Anderzijds is eel gehouden met de moeilijkheden, de huidige omstandigheden met gepaard gaan.

LAURIERGRACHT 23

VERVOLGROMAN DOOR HANS VERHOEVEN

KORTE INHOUD VAN HET VOORAFGAANDE: Een jong zakenman in Johannesburg, Pieter ter Hofstede, interesseert zich sterk voor zijn afstamming. Het is hem bekend, dat een zijner voorvaders een deftig koopmanshuis bezat op de Lauriergracht te Amsterdam. Een besluit komt in hem op, naar Holland te gaan, waar hij ook gaarne de oude steden, de beroemde schilderkunst, enz. wil zien. Na het afscheid van zijn kennissen, mevrouw Schoeman en haar dochter Sannie, die hem gaarne mag, reist hij af.

Gouden haren... hadden die hem van de wijs gebracht? Was het Sannie Schoeman, die hem op deze sombere gedachten bracht?

Hij kon niet ontkennen, dat hij momenten had beleefd, waarin de eenzaamheid hem zwaar drukte. Hij had zich dan afgevraagd of het aan hem lag, dat hij geheel zonder vrienden was. Stelde hij zich in zijn minachting voor de moderne genoegens niet te veel op een voetstuk en voelde hij zich op die hoogte wel geheel op zijn gemak? Als hij eerlijk tegenover zichzelf wilde zijn, was dat niet altijd het geval. Hij bezat genoeg zelfvertrouwen om te begrijpen, dat een levenslustig jong meisje als Sannie was onmogelijk iets kon gevoelen voor een saaie Piet, die zelfs de elementaire beginselen der danskunst niet meester was en zijn dagen „verdeed” met het bestudeeren van antieke geschriften.

En toch... zij had hem gekust, hij voelde haar lippen nog vol en warm op de zijne. Of was die kus niet meer dan een gebaar? Beteekende die kus iets voor haar of was het een gewoonte van haar? Een gewoonte... hij trok een leelijk gezicht en iets dat op jaloezie leek ging als een flits van pijn door hem heen.

En als dat laatste nu zoo was, waren dan alle meisjes hetzelfde? Vertegenwoordigde Sannie werkelijk een generatie of vormde zij een uitzondering? Hij kon het probleem niet verwerken, doch het liet hem ook niet los, hoe hij ook poogde zijn gedachten te verzetten.

In de drukte van den volgenden dag vergat hij Sannie evenwel volkomen en eerst toen hij 's avonds thuis zat te bedenken of nu wel alles voor zijn vertrek was geregeld, kwam de herinnering aan haar terug. Wederom vroeg hij zich af of het gewenscht was zijn levenshouding te herzien en hij trachtte dit probleem van alle kanten te benaderen, zonder dat dit echter vergezeld ging van dramatische innerlijke conflicten. Daarvoor stond hij nog te koel, te nuchter-verstandelijk tegenover het vraagstuk. Doch hij probeerde eerlijk met zichzelf uit te maken wat hem het meest zou bevredigen: zijn tegenwoordige wijze van bestaan of het vroolijke leventje, dat hij zou kunnen leiden, als hij allen ernst aan den kant zette.

Het kostte hem niet veel tijd om tot de conclusie te komen, dat het laatste hem nooit volledig zou kunnen voldoen, doch de gedachte hiermede tevens te moeten afzien van een meisje als Sannie liet zich niet direct verwerken. Toch wist hij, dat hij niet verlied was; hij was meer gefascineerd door haar charme en levensduur. Maar tegelijk besefte hij, dat hij nooit een dergelijk meisje tot vrouw zou wenschen. Hij had weliswaar nooit ernstig over een huwelijk nagedacht, nochtans kon hij zijn gevoelens op dat punt wel zoo juist analyseren, dat hij klaar inzag in Sannie niet de vrouw te hebben gevonden, waarin hij — steeds door — zijn ideaal zou kunnen zien.

Diep in zijn binnenste had hij zich zijn toekomstige vrouw anders voorgesteld, ernstiger, hartelijker en met meer begrip voor de bedoelingen en liefhebberijen van haar man. Zij moest een vrouw zijn, die met haar echtgenoot meeleefde en hem met haar zorgen omringde. Zij moest zijn heimelijkste verlangens weten te peilen. Als hij haar in moeilijkheden zou raadplegen, zou zij hem begrijpend tegemoet moeten komen. Alles zou zij voor hem moeten zijn, zijn moeder, vrouw en zuster tegelijkertijd. Dat was misschien een beetje vreemd gedacht, doch zoo voelde hij het nu eenmaal aan. De frivole levenswijze van Sannie zou hem spoedig ergeren en dan zouden conflicten niet kunnen uitblijven.

Toen hij tot die slotsom was gekomen, verbaasde het hem eenszins, dat zijn belangstelling voor het meisje, in intiemem zin bedoeld, spoorloos was verdwenen. Vreemd genoeg schonk het hem een soort opluchting.

Daags daarna nam Pieter afscheid van tante Malie. Zij hield zich goed, doch hij droeg het onrustige idee met zich mee, dat de scheiding haar moeilijk zou vallen. Hij had haar zooveel mogelijk getroost:

„Voor Dingsdag ben ik immers terug. Wat is nu een half jaartje? U zult zien, de maanden vliegen om.”

Het was niet druk in den trein en hij behoeftte het compartiment slechts te deelen met een welgedanen heer, die zich joviaal voorstelde — Pieter vergat van het eerste oogenblik af den naam — en hem geen seconde gelegenheid gaf het hoofdartikel van „Die Vaderland” in te zien. Gelukkig ging de man niet verder mee dan Bloemfontein en nog voordat de sneltrein de hoofdstad van den Oranje-Vrijstaat aandede,

zag Pieter kans zijn besten vriend kwijt te raken door zijn slaappleaats op te zoeken, die hij voor zich alleen had.

In Kaapstad had hij ongeveer een dag tijd. Hij zou dus op zijn gemak een kijkje kunnen nemen in de havenstad, doch daar hij er reeds enkele malen voor zaken was geweest en het bovendien stordrende, stelde hij zich tevreden met de Stadsbibliotheek. Hij schreef er een kaart naar huis, las de nieuwe letterkundige tijdschriften en ontdekte een oud boekje, dat handelde over de eerste nederzetting van de Hollanders aan de Kaap, het fort De Goede Hope, dat was „afgesteecken in een recht vierkant van 13 roen, 7 voet ende 7 duim, met vier bollwerckjes ofte puntjens”. Hij vond den dag hiermede behoorlijk besteed en ging na een goed maal vroeg naar bed.

's Anderendaags ging hij met een taxi naar de haven en liet zijn koffers aan boord van de „Giulio Cesare” brengen. Hij had zijn route over Genua gekozen, waardoor hij van een goede accommodatie verzekerd was en daarenboven had de reis over land naar Amsterdam hem aangehouden.

Langen tijd stond hij aan den havenkant te kijken. De „Giulio Cesare” lag vlak aan den wal gemeerd; het imposante schip torende hoog boven hem. Langs den voorsteven kon hij, tusschen kleinere booten door, naar de overzijde van de baai zien. Het weer was nog somber en de Tafelberg, geflankeerd door de Duivelspiek en den Leeuwenberg, was gedeeltelijk door nevel aan het oog onttrokken. Zacht gloeiend lag de stad in de schaduw van haar trouwe wachters. De witte huisjes leken van dien afstand een compacte massa te vormen, waarin zelfs de kerktorens verloren gingen.

De ruime baai, berucht om haar valwinden en stormen — de bodem ligt er bezaaid met wrakstukken en zelfs na honderden jaren loont het nog de moeite naar kostbaarheden uit Compagnieschepen te doen duiken — werd doorkruist door schepen van allerlei typen en grootten, die, schijnbaar doelloos, kwamen en gingen. Op sommige plaatsen vermengden zich hun rookpluimen; daar was het, alsof een dichte mist over het water hing.

Zoover hij de lange kade kon afzien was er activiteit en rumoer: rijen auto's stonden vlak aan den waterkant, werden geladen of gelost of hadden passagiers aangevoerd, reusachtige kranen en grijpers op rails draaiden in alle richtingen en lieten de vreemdste goederen in de hongerige magen der schepen verdwijnen. Een auto werd als een stukje kinderspeelgoed opgetild en zweefde door de ruimte. Familieleden namen afscheid van elkaar. En boven dit alles uit mengden zich stoomfluiten, scheepshoorns, claxons en bellen tot een onwettend klankgeheel.

Het waarschuwend gegil van de „Giulio Cesare” bracht hem in herinnering, waarvoor hij was gekomen. Vervuld van een vreemde sensatie liep hij over de landingsbrug. Hij had nog nooit een groote zeereis gemaakt en kende een luxe-passagiersschip slechts van foto's, zoodat hij even verbaasd en geïntroneerd was als iedereen, die voor de eerste maal in het inwendige van een modernen oceanastoomer rondzwerft. Hij passeerde talloze gangen, kwam in een paar zalen terecht, waarvan hij later de bestemming vernam, en vergat geheel, dat hij zijn tijdelijk tehuis zocht.

Pieter was niet de eenige nieuweling aan boord. Vele medereizigers deden hetzelfde als hij, overal versperden groepjes menschen de doorgangen, overal vergaapten de passagiers zich aan de schitterende inrichting van de „Giulio Cesare”.

In de rookzaal botste hij tegen een bediende op in smetteloos wit uniform. Hij klampte den man aan en vroeg hem den weg naar zijn hut. Het bleek, dat hij toevallig den juiststen persoon had getroffen, den hutsteward. Beleefd en vriendelijk werd hij terechtgehouden.

Opgewonden als een kind keek hij er rond en hij maakte een inspectietocht, waarbij hij niets oversloeg. Alsof hij nog nooit in een echt bed had geslapen, overtuigde hij zich van de veering der matras, hij zette den ventilator aan, liet de kraan van den waschbak loopen, paste zijn reddingsvest en opende de patrijspoort. Hij zag, dat het schip al in beweging was gekomen, langzaam werd de afstand tot de kade grooter.

Hij rende naar boven, twee, drie trappen op, en ging op het B-dek over de verschansing hangen. De „Giulio Cesare” werd door kleine bootjes de haven uitgesleept, dan ging het schip

VERVOLG OP BLADZIJDE 7

slechts twee paardekrachten. Een oplossing, in 't begin van het benzinelooze tijdperk gevonden te 's-Gravenhage.

eigenlijk van de
rat vreemd opzag
voelige, knallende
soms even, dat
uwheid voor dit
blijkbaar hadden

voor landauer en janplezier. Ook de paardetram werd hier en daar weer in gebruik genomen. Zoo maakte de mensch van den nood een deugd, zoo werd door deze tijden bewezen, dat men steeds goed doet de natuurlijke krachten te blijven waardeeren en nimmer uit het oog te verliezen, krachten, die altijd weerom kunnen worden aangewend en niet zoozeer afhankelijk zijn van alle mogelijke tijdsomstandigheden. H.

Panorama-archief

Na het speelgoed volgden de houten gebruiksvoorwerpen

VOORTAAN ZIJN DE PRIJZEN VASTGELEGD

In onze lezers zullen zich herinneren, dat wij eens een reportage wijdden aan het houten kinderspeelgoed ter gelegenheid van het feit, dat er een eind werd gemaakt aan de al te fantastische prijzen, die voor deze artikelen werden gevraagd. Thans is de Prijsbeheersching nog een stapje verder gegaan. Voortaan zijn ook de prijzen vastgelegd van de houten gebruiksvoorwerpen, die in het huishouden voorkomen. Dat zijn er heel wat: dienbladen, hooikisten, broodplanken, trappen, lepels, zeven, waschknijpers en wat al niet. En allemaal zaken, waar tot dusver fiksehe prijzen voor werden gevraagd. De fabricage is overigens voor ons land grootendeels 'n nieuwigheid: voor den oorlog kwam heel wat van dit houten keukengerief uit 't buitenland.

Voor al deze artikelen zijn thans de prijzen officieel vastgelegd. Evenals bij het houten speelgoed zijn de fabrikanten verplicht een codekenteken te zamen met den winkelprijs op ieder artikel aan te brengen. Bij het bepalen van dien prijs is men als volgt te werk gegaan. De fabrikanten zijn in de gelegenheid geweest een prijs voor hun artikelen aan te vragen. Die aanvragen zijn aan de hand van monsterzendingen beoordeeld door den Dienst van den Gemachtigde voor de Prijzen, hierin geadviseerd door een commissie van fabrikanten en een andere commissie, samengesteld uit lieden, die werkzaam zijn in den handel in houten gebruiksvoorwerpen. De aldus vastgestelde prijzen zijn niet uitsluitend gebaseerd op het kostprijsbeginsel, er is ook rekening gehouden met de gebruikswaarde der goederen. Is een artikel slecht gefabriceerd, zoodat de gebruikswaarde gering is, dan werd de prijs naar verhouding lager gesteld. Anderzijds is echter rekening gehouden met de moeilijkheden, welke onder de huidige omstandigheden met de fabricage gepaard gaan.

In de fabriek: waschknijpers, trappen en horren, drie artikelen waar altijd vraag naar is.

Hoe dit zij: de genomen maatregelen hebben reeds resultaat gehad. Geconstateerd kan worden dat de prijsregeling de uitwassen in deze branche onmogelijk heeft gemaakt en dat men over het algemeen tot een redelijk prijsniveau zal komen.

De vastgelegde prijzen. Pan.-v. d. Wal

TOT NA DEN ZOMER

Zeer zeker zijn er tegenwoordig ook hartje zomer maar al te veel dagen dat we naar iets warm grippen. Dat mag echter geen reden zijn waarom we de wintergarderobe niet definitief zouden opbergen.

Als we een enkel warm jurkje en vooral ook een wollen vest uithouden, dan kunnen we ons immers voldoende redden en hoeft de rest geen gevaar te loopen aangetast te worden door de mot.

Voordat we aan het opbergen gaan moet alles grondig gereinigd worden. En daaronder verstaan we niet alleen goed uitborstelen, maar evengoed het wassen en stoomen, indien dit noodig is. Niet alleen dat vuile vlekken bijzonder aantrekkelijk

Hetgeen niet belet dat we het goed toch met mottenverdelgers bewerken, terwijl we in de kisten en de koffers vooral bovenop en in de hoeken een of ander mottenmiddel strooien, leggen ofwel spuiten. In de mottenzakken kunnen we wat poeder of balletjes in een zakje aan een klerhanger bevestigen. Kranten worden vanwege den drukinkt ook zeer onsympathiek gevonden door het mottengeslacht. Hebben we slechts een kast tot onze beschikking, dan is het zaak een geregelde controle uit te oefenen en de kleeven liefst af en toe eens een dagje te laten zonnen. Zijn we niet absoluut zeker dat alle in mottenzak of kisten of koffers opgeborgen goederen absoluut motvrij waren, dan is het evenzeer aan te bevelen af en toe eens te controleeren.

voor motten blijken te zijn, maar bovendien is het niet plezierig, in het najaar de goederen eventueel weken- en soms zelfs maandenlang te moeten missen. Ook eventuele reparaties en veranderingen moeten we liever niet uitstellen, vooral niet als we afhankelijk zijn van vreemde werkkrachten, die het thans meer dan volhandig hebben.

Teek. F. Piet

Moeders windjack voor kleinen Jan

W e hebben nu al zoo vaak voorbeelden gezien van dergelijke kleedingstukken voor grootere kinderen en volwasseneren, maar nog niet voor een kleuter van 3-4 jaar. En staat het toch niet grappig? Het aardigste is natuurlijk, als we hiervoor een ouden regenmantel of windjack gebruiken met een lichte kleur. Het model is heel eenvoudig en bestaat uit een voorpand, achterpand (tweedeelig), mouwen en kraag. Al deze deelen zijn in schema afgebeeld met de verschillende maten in centimeters er bij.

Deze patroondeelen worden op ware grootte geteekend en van papier geknipt. Bij het naknippen van de stof moeten flinke naden toegevoegd worden. Voor den onderkant knippen we een reep stof van 90 cm lang en 7 cm breed; deze reep wordt langs den onderkant van het geheele jack vastgenaaid en dubbelgevouwen; op deze wijze ontstaat 'n breede zoom. Ongeveer 1 cm van het stiksel, waarmede de zoom aan het jack is bevestigd, wordt de zoom nog eenmaal doorgestikt, waarna we door den 1 cm breedden schuifzoom, die hierdoor ontstaan is, een elastiek of koordje rijgen.

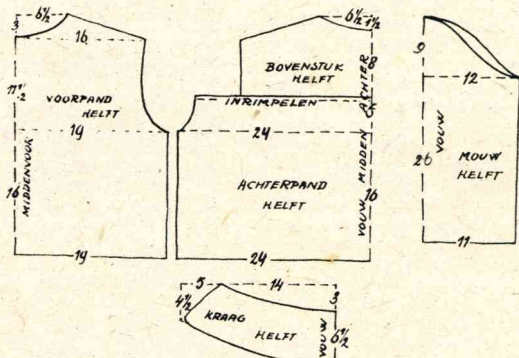
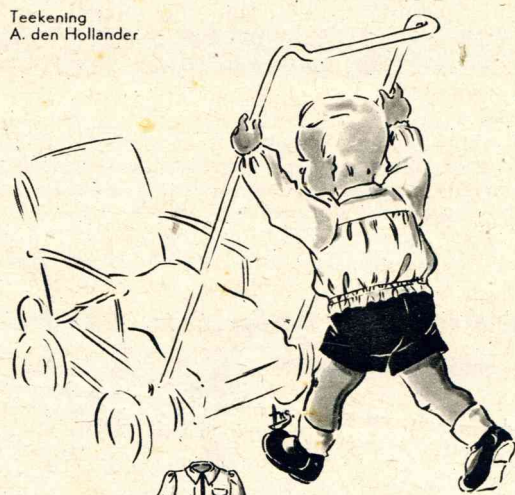
Tusschen de voorpanden naaien we nu een ritssluiting, waarna we aan weerszijden hiervan aan den binnenkant een belegstuk van ongeveer 3 cm breed er tegen naaien. Ook de onderkant van elke mouw krijgt een belegstukje van ongeveer 1 cm breed, waardoor we een elastiek of koordje rijgen. Het elastiek in den onderkant van het windjack reikt slechts tot aan het belegstuk; zoodoende blijft dus een gedeelte van ongeveer 7 cm glad; het overige wordt met elastiek of band op de juiste breedte ingerimpeld.

Tot slot nog het kraagje; hiervoor nemen we dubbele stof. Op het

voorpand naaien we nog een zakje van ongeveer 7 1/2-8 cm. Boven dit zakje bevestigen we een klepje, dat met een drukknoopje dichtgemaakt kan worden. Op dit zakje kunnen we een monogram borduren in een felle kleur, zoodat het geheel er vroolijk uitziet.

Onze lezeressen zullen begrepen hebben, dat het patroon van het jongenspetje, in ons vorig nummer, op de helft van de ware grootte was afgebeeld.

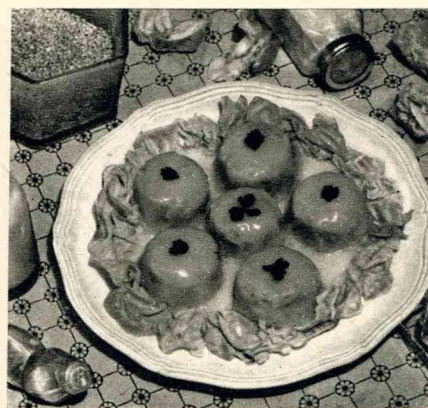
Teekening A. den Hollander

Pikante gort, een gerecht waarvoor u honderdvijftig gram gort noodig hebt.

Met vijftig gram gort kunt u acht gortcroquetten maken.

Wederom honderdvijftig gram gort zijn noodig voor het maken van deze gortbergjes.

GORT BIEDT MOGELIJKHEDEN

PIKANTE GORT (4 personen)

150 gram gort, water, zout, een stukje boter, een stukje ui, 1 theelepel kerrie djawa, een theelepel sambal oleek of tomatenketchup, een theelepel paprika, een snuifje nootmuskaat, een mespunt peper. Voor garnering: een pannekoekje, 1/2 komkommer, sambal oleek of tomatenketchup.

Wash de gort, laat haar 24 uur weken in ruim water. Breng haar in het weekwater aan de kook en laat de gort in plm. 3/4 uur gaar worden. Giet het overtollige vocht af en laat de gort in een open pan even opdrogen. Voeg er de boter, den gesnipperden ui en de kruiden aan toe. Laat de gort 5 minuten fruiten. Leg haar dan op een verwarmden schotel. Garneer den bovenkant met een in reepjes gesneden pannekoekje. Geef bij dit gerecht enkele reepjes komkommer, die niet is aangemaakt, maar met wat sambal oleek of tomatenketchup op een apart schaaltje wordt geserveerd.

GORTCROQUETTEN (8 stuks)

50 gram gort, water, zout, een klein stukje

boter, een theelepel paprika, een theelepel kerrie, een mespunt nootmuskaat, 200 gram aardappelen, paneermeel, een stukje vet.

Wash de gort en laat haar gedurende een nacht weken in ruim water. Breng haar in het weekwater aan de kook. Voeg een beetje zout toe en laat de gort gaar worden in plm. 3/4 uur. Giet het teveel aan vocht er af, laat de gort droog koken in een open pan. Voeg de boter en de kruiden toe. Kook de dun geschilde en gewassen aardappelen met weinig water en zout gaar. Laat de aardappelen opdrogen en stamp ze fijn. Roer er de gort doorheen. Vorm van dit mengsel croquetten, rol ze door paneermeel. Smelt een klein stukje vet in een koekenpan, bak de croquetten hierin aan alle zijden bruin. Dien ze op een verwarmden schotel op.

GORTBERGJES (4 personen)

150 gram gort, water, een theelepel zout, een lepel azijn, een theelepel kerrie; voor de zure saus: 2 1/2 dl taptemelk, 25 gram bloem, een klein stukje boter, 2 lepels azijn, zout, peper; voor

garneering: een kropje sla, een takje peterselie.

Wash de gort, laat haar gedurende 24 uur weken in ruim water. Breng haar in het weekwater, waaraan wat zout is toegevoegd, aan de kook en laat de gort in plm. 3/4 uur gaarkoken. Laat het vocht verdampen door het gerecht nog eenigen tijd in een open pan te laten koken. Voeg de kerrie, de peper en den azijn toe. Doe de gort over in kleine soufflépotjes of kopjes en laat haar hierin koud worden.

Bereid de saus op de volgende wijze: Breng de taptemelk aan de kook, maak de bloem met een beetje achtergehouden, koude melk aan tot een papje. Giet dit onder roeren bij de kokende vloeistof. Laat de saus in plm. 5 minuten gaarkoken en binden. Maak haar op smaak met zout, peper en azijn. Laat haar onder af en toe omroeren afkoelen om de vorming van een vlies te voorkomen.

Neem de gort uit de vormpjes, schik de bergjes op een schotel. Overgiet ze met de zure saus. Garneer den schotel met gewassen en uitgelekte sla. Leg op de gort een klein blaadje peterselie.

Panorama-studio

GOEDE RAAD IS NIET DUUR

Alle correspondentie betreffende deze rubriek, voorzien van het motto „Goede raad is niet duur” en met een ingesloten postzegel van 7 1/2 cent, te richten aan ons hoofdkantoor, Nassaulaan 51, Haarlem, of een onzer bijkantoren.

CYCLAMEN.

„Hoe is de verzorging van de cyclamen?” zoo vraagt mevrouw v. D. te Vlissingen ons. Wanneer uw cyclamen is uitgebleeid, moet de knol eenigen tijd rust hebben, ongeveer een maand. Laten we veronderstellen, dat u na den bloei de plant nog eenigen tijd normaal hebt verzorgd. Er is dan weer reservevoedsel naar den knol toegegaan en de bladeren kunnen nu afsterven. U geeft dus minder en minder water. Na den rusttijd, dien de knol een maand lang heeft, gaat u weer verpotten in vruchtbare bloemistenaarde (bladaarde met ouden, verteerd mest), na den binnenwand van den pot met een papje van koemest bestreken en enkele scherven voor drainage onderin gelegd te hebben. U graaft de cyclamen met pot nu buiten in. Daar de plant nooit vergeten, gieten en sproeien bij droogte en geregeld voeden, waarmede u begint als de bladeren zoo groot geworden zijn als een kinderhandje. Vóór de koude nachten komen, de plant weer naar binnen brengen op een lichte, matig warme plaats. De bloei zal dan weer in huis kunnen plaatsvinden.

WAGENSMEERVLEK.

„In mijn lichtgrijzen gabardine regenmantel heb ik een wagensmeervlek gekregen. Hoe kan ik deze verwijderen?” Wij raden mevrouw v. B. te Wageningen aan de vlek in te smeren met een weinig ongezuurd boter. Deze laat u eenigen uren intrekken. Vervolgens haalt u de overtollige boter er voorzichtig af met den botten kant van een mes. Daarna behandelt u de achtergebleven vlek met benzine of tetra. Mocht u daarover niet meer beschikken, dan kunt u de plek ook behandelen met zeepsop.

op eigen kracht verder. Over de reeling geleund, zag Pieter de wuivende menigte langzamerhand verdwijnen. Naast hem stonden de passagiers in dichte rijen met zakdoeken te zwaaien naar verwanten op de kade, wier gezichten niet meer waren te herkennen.

Langen tijd nadat Pieter de huizen en haveninstallaties uit het oog had verloren, bleef het plat van den Tafelberg nog te zien, roestbruin afstekend tegen het wazige groen der boomen. Tot de duisternis ook dat stukje van Afrika aan zijn waarneming ontrok.

Den volgenden morgen keek hij er tevergeefs naar uit: zoover het oog reikte was er water rondom.

Nog wat onwennig, toch met geamuseerde belangstelling, zat Pieter op den tweeden dag van de reis in een hoekje van de bar zijn medepassagiers op te nemen. Het gezelschap was samengesteld uit de ongelijkssoortige grootheden, die slechts aan boord van passagiersschepen bijeenkomen, een internationale, tijdelijke gemeenschap van menschen, die voor het meerendeel in niets met elkaar overeenstemmen. Verscheidene reizigers kenden elkaar of stonden zich voor de halfronde bar te verdringen om de kennismaking met een borrel of cocktail te vieren.

Achter de bar, vermenigvuldigd door de hooge spiegels, waarvoor flonkerend glaswerk te pronk stond, troonde een Italiaansche bediende met het postuur van een zwaargewicht-bokser. Ondanks zijn uiterlijke lompheid manipuleerde hij met een eeuwig-vriendelijke grijns om zijn witte tanden verbluffend handig met den shaker. Hij bleef onverstoortbaar en liet zich niet van de wijs brengen door de vele orders, die hem van alle kanten in vele talen werden toegeroepen. Als een jongleur sprong hij met de kruiken en flesschen om, greep er telkens een uit een kastje, wierp die in de lucht en ving haar met zijn andere hand juist zoo op, dat hij er op de gemakkelijkste manier uit kon schenken.

„Mij 'n cocktail!“ riep een meisje. Op een hooge kruk gezeten, leunde zij met een uitdrukking van geblaseerdheid op haar gezicht over de bar en rookte een sigaret uit een lang zilveren pijpje. Haar gitzwarte haren, glad naar achteren gekamd en in een wrong eindigend, en de lange bloedroode oorbellen gaven haar een exotisch uiterlijk. Ter Hofstede ontdekte later, dat zij een landgenote van hem was en in Pretoria woonde.

Wie er van hield menschentypen te bestudeeren, kon hier zijn hart ophalen. Naast hem zat een oude heer met peper-en-zoutkleurig haar en een puntbaardje, zooals de Zoeloes dat met voorliefde dragen. Hij dronk zwarte koffie met veel suiker en keek schuld bewust om zich heen, terwijl hij de in den kop achtergebleven zoete substantie genietend van den bodem lepelde. Toen hij Ter Hofstede's blik ontmoette, lachte hij verontschuldigend, alsof hij wilde zeggen, dat er in elken man, van welken leeftijd ook, altijd iets van het kind overblijft.

Vlak voor dezen steunpilaar van de suikermarkt, die een aardrijkskundige van naam bleek te zijn, terugkerend van het doen van geografische opmetingen in de buurt van het Drakengebirge, zaten drie jongemannen een gewichtige en ellenlange discussie te houden over economische en handelsvraagstukken. Zij hadden er ettelijke sigaretten op verdampt, het aschbakje op hun tafeltje verspreidde een penetrante geur van walmende peukjes, doch zij waren zoo verdiept in hun goocheltoeren met astronomische cijfers, dat zij daarvan niets schenen te bemerken. Pieter hield hen voor bankemployé's, die van hun moeizame gespaarde duitjes een trip naar Europa maakten.

„Toch geen bezwaar als ik er even bij kom zitten, ouwe jongen?“ vroeg een joviaal-luidruchtige stem.

Hij keek verschrikt op en staarde in de oogen van den man, dien hij al enkele malen met eenige verwondering had opgenomen. Als er geen enkel vertier aan boord was geweest, zou het feit, dat oom Klaas op de passagierslijst stond, al voldoende waarborg zijn voor een overtocht vol prettige afwisseling. Hij was de man, die zich grenzenloos-brutaal, doch tevens charmant-brutaal, in elk en ieders gezelschap drong en de conversatie direct op een luchtig peil bracht. Zijn uiterlijk was even treffend als zijn baldadig optreden. Op zijn kaal hoofd droeg hij een alpino-petje, dat slechts onder de maaltijden in een der ruime broekzakken verdween. Het overige deel van den dag — menigeen had zich afgevraagd: ook van den nacht? — kleeft de het dwaze petje hardnekkig aan zijn haarlozen schedel. Een tweede bijzonderheid was de dasspeld met den sinistren doodskop — „een geschenk van mijn vriend, den achterkleinzoon van Dingaan,“ placht hij ernstig te verzekeren — de derde bezienswaardigheid vormden zijn witte gevlochten schoenen, waardoor, met zijn kogelronde figuur, een geheel ontstond, dat in elke omgeving de aandacht trok. Iedereen kende hem als oom Klaas, hij introduceerde zich nooit anders en het moet worden betwijfeld of een op de tien menschen, die hij ontmoette, ooit zijn achternaam had gehoord.

Oom Klaas had, zonder op toestemming te wachten, achter zich naar een stoel gegrepen en dien bij de tafel geschoven. Zijn glimmend-bol gezicht droeg een uitdrukking van welwillend-

heid en hartelijke belangstelling in het welzijn van den „ouwen jongen“, wiens psychologische studien hij als het inslaan van den bliksem had verstoord. Hij wenkte een keller en stak twee vingers omhoog: „De bovenste helft goed vol!“ riep hij hem, met een knipoogje naar Pieter, na. „Dat is dat,“ zuchtte hij vergenoegd. Hij boog zich naar den Zuidafrikaander over. „Je zit er zoo moederzielalleen te kijken, dat ik met je te doen kreeg. Zeker je eerste groote zeereis?“ „Staat dat zoo duidelijk op mijn gezicht te lezen?“

„Voor mij wel!“ lachte oom Klaas luidruchtig. „Je bent een nobele figuur,“ dit aan het adres van den keller, die twee borrels bracht. „Nou, op de kennismaking.“ Hij sloeg het glas in één teug achterover. Pieter, niet gewoon zoo vroeg op den dag sterken drank te gebruiken, nam een voorzichtig slokje en kreeg niettemin tranen in zijn oogen, toen de jenever door zijn keelgat gleed. Hij glimlachte moedig, doch moest even kuchen, alvorens de volgende vraag van oom Klaas te kunnen beantwoorden: „Hoe heet je eigenlijk?“

Pieter's hand dook naar zijn portefeuille, waarop oom Klaas een afwerend gebaar maakte. „Geen kaartjes! Die dingen gooi ik toch weg. Vertel het maar.“

Het was de vreemdste introductie, die Pieter ooit had meegemaakt. Een oogenblik schoot het door zijn gedachten, dat hij nu behoorde op te staan en met een lichte buiging zijn naam moest noemen. Hij was tezelfder tijd dankbaar het niet te hebben gedaan: oom Klaas verwachtte geen plichtplegingen, noch deelde hij ze uit.

„Pieter dus,“ besliste de zonderlinge reisgenoot. „De rest vergeet ik wel weer.“ Het klonk als een goeie belofte.

Hoewel hij nooit bijzonder vertrouwelijk was in vreemd gezelschap en hij meestal een heelen tijd noodig had om te ontdoeien, verbaasde het Pieter na verloop van tien minuten te moeten constateeren, dat hij merkwaardig mededeelzaam was geweest en oom Klaas dingen had verteld, die hij zelfs tegenover zijn beste kennissen verzwegen. Er ging in dat opzicht een eigenaardige invloed uit van den ouden heer, die op alle oceanen had rondgezworven en in den loop van den tijd een enorme menschenkennis had opgedaan.

Bij stukjes en beetjes, tusschen grappige verhalen door, vernam hij ook iets van het leven van zijn nieuwen vriend. Oom Klaas vertegenwoordigde een bekende Schiedamsche jeneverstokerij en als zijn verkoopkracht even groot was als zijn liefde voor het etele nat, moest hij voor zijn firma een zeer nuttige functie vervullen. In den tijd van een half uur — langer duurde hun eerste onderhoud niet — kwam de keller nog tweemaal op zijn opgestoken wijsvinger af en verwisselde discreet het ledige glaasje voor een vol. Pieter weigerde beslist meer te drinken en het pleitte voor oom Klaas, dat hij den jongen man niet in verlegenheid bracht door aan te dringen op continuatie van het vroeg alcoholisch genot.

Even snel als hij was opgedoken, verdween hij weer. Het duizelde Pieter van alle goede raadgevingen — het bleken inderdaad goede raadgevingen te zijn — die oom Klaas hem gaf, maar juist was hij bezig zijn pupil omstandig uit te leggen hoe hij aan boord het best zijn tijd kon besteden, toen hij in den voortdurenden stroom van in- en uitlopende passagiers een bekend gezicht ontdekte en met een doordringenden kreet opsprong. Hij gaf Pieter een formidabelen klap op zijn schouder en riep nog: „Zie je straks wel weer!“

En hiermede had de onervaren reiziger contact opgenomen met den man, die hem nog menigmaal belangeloos van dienst zou zijn en die ongetwijfeld tot de populairste passagiers van de „Giulio Cesare“ behoorde, ondanks zijn bijna lompe indringerigheid.

Toen om een uur de bel ging voor de lunch, werd het eerste resultaat van de bemoeiingen van oom Klaas al merkbaar. De tafelteward had Pieter ingedeeld bij een groepje jongelui, wier conversatie hem slechts matig kon interesseeren. Niet zoodra kwam hij ditmaal de eetzaal binnen of de clowneske figuur van den „reiziger in borrels“, zooals oom Klaas zich vaak noemde, zwaaide hem van een anderen hoek uit toe:

„Pieter! Hierheen, m'n jongen, een goed plaatsje bij je ouwen oom!“

Lachend begaf hij zich naar zijn nieuwe plaats. In andere omstandigheden zou het feit, dat de algemeene aandacht zich plotseling op hem concentreerde, hem dermate in verlegenheid hebben gebracht, dat hij ernstige pogingen zou hebben gedaan minstens zeven of acht tafeltjes omver te loopen. De ongedwongenheid van oom Klaas scheen zich evenwel op hem over te planten en hij bereikte zijn bestemming zonder ongelukken. Hij werd aan een vijftal heeren voorgesteld op de wijze, zooals dat alleen van oom Klaas kon worden verwacht:

„Mijne heeren, dit is Pieter, een inboorling van Johannesburg. Hij staat onder mijn speciale bescherming. En deze jongelui“ — met een handgebaar in het rond — „zijn Harry, Frits, Bob, Jan en Otto. Verder moet je het zelf maar zien uit te vissen, alleen moet ik je er voor waarschuwen ooit te bridgen met Otto als tegenstander, want dan ben je een verloren man en Frits begint tegen den avond sentimenteel te worden.“

Aan de
brosheid
kent
men de
VICTORIA-
biscuits

VICTORIA
MARIE
BISCUITS

Victoria
BISCUITS

Andrélon
GELAATSPOEDER

Per luxe doosje f 1.20.

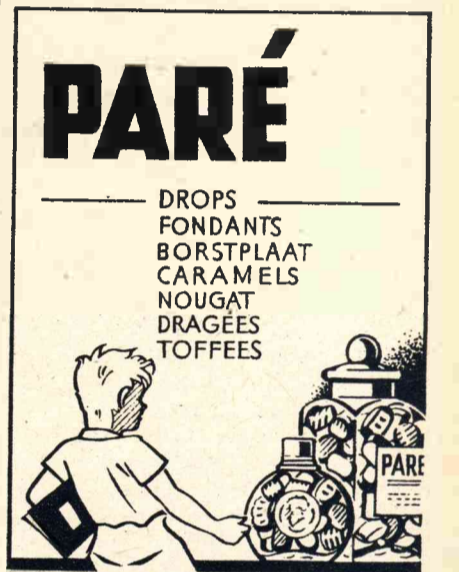

Ouwehand's
Dierenpark

Rhenen
op den
Grebbeberg

PARÉ

DROPS
FONDANTS
BORSTPLAAT
CARAMELS
NOUGAT
DRAGÉES
TOFFÉES

Verkade

HANDHAFFT ZIJN
KWALITEITSBEGINSEL
ONDER ALLE OMSTAN-
DIGHEDEN

IS HET ALS NIEUW?

DAN DEED U HET MET
Blix
SCHUURPOEDER

Later kunt U weer
fotograferen!

Het Colosseum en zoovele andere
uitingen der cultuur.
Dan levert iedere fotohandelaar U
weer camera's en Bessapanfilms van
Voigtlander.

Voigtlander

Het haat droegen

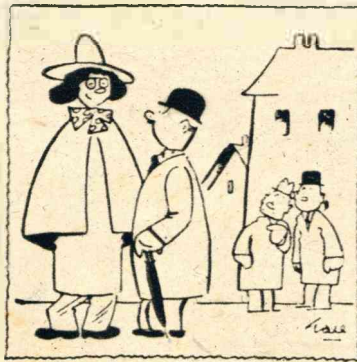
geschiedt het beste met warme lucht
of verwarmde badhanddoeken. Ver-
mijdt tocht. Gebruikt voor
de hoofdwassching de niet-
alkalische

ZWARTKOP

SHAMPADOR SHAMPADOR-BLOND

TOT LEERING ENDE VERMAECK!

Teekeningen: Fr. Piet,
Magazinet-Delke

„Daar staat de beroemde violist Ratinelli. De man naast hem met dien grooten hoed en lange haren is zijn impresario.”

SLIM

Nu ben ik nieuwsgierig, wie van jullie de beste manieren bezit,” zei de tante tegen haar beide neefjes, met een blik op de ongelijke stukken taart.

„De beste manieren heeft Karelje, tante,” zei Wimpe, terwijl hij het grootste stuk nam.

„Schrik niet, lui! We zijn een stukje kwijt!”

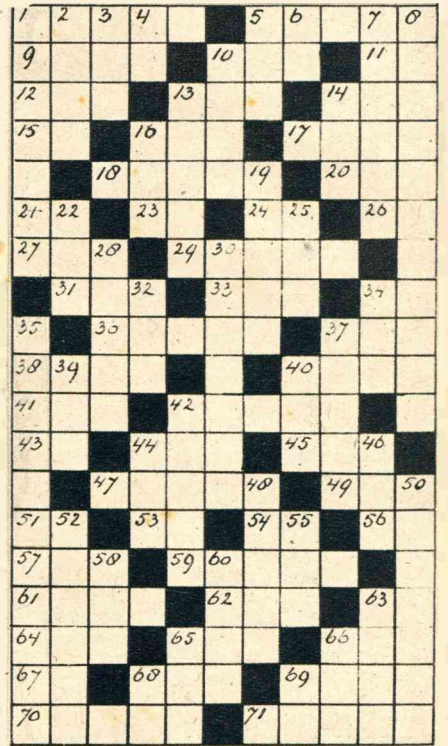
KRUISWOORDPUZZLE

HORIZONTAAL:

- 1 bevestigingsmiddel
- 5 misdrijf
- 9 behoefte
- 10 paard
- 11 riviertje
- 12 deel van een schip
- 13 mal
- 14 wig
- 15 niet deelbaar door 2
- 16 masker
- 17 insect
- 18 aaneenhechten
- 20 schrijfgerei
- 21 redijkerskamer
- 23 voorzetsel
- 24 getij
- 26 zangnoot
- 27 visch
- 29 gewoonte
- 31 maat
- 33 opening
- 34 bevestiging
- 36 bescheiden
- 37 bestemming
- 38 liefdegod
- 40 oostersch eiland
- 41 ogenblik
- 42 vrucht
- 43 split
- 44 betalingsbewijs
- 45 streep
- 47 straf
- 49 drinkgerei
- 51 voorzetsel
- 53 doctor i. d. letteren
- 54 laatstleden
- 56 zonnegod
- 57 gevangenis
- 59 Turkse titel
- 61 Aziatisch rijk
- 62 wandversiering
- 63 familielid
- 64 ernstig
- 65 water
- 66 maag
- 67 muziknoot
- 68 insect
- 69 bergplaats
- 70 plaats in Friesland
- 71 insect

VERTICAAL:

- 1 Europeesch rijk
- 2 deel van den dag
- 3 bereider
- 4 jongensnaam
- 5 insect
- 6 herkauwer
- 7 ondernemer
- 8 verwording
- 10 hoofdstad
- 13 seizoen
- 14 hoofddekseel
- 16 stapel

- 19 zwarte
- 22 toiletartikel
- 25 snavel
- 28 ontsmettingsmiddel
- 30 bestanddeel
- 32 lapje
- 34 vaartuig
- 35 zuidelijkste bewoners van Zuid-Amerika
- 37 doode taal
- 39 wapen
- 40 waarschuw
- 42 staaf
- 44 meetk. lichaam
- 46 dwaas
- 48 keur
- 50 gelijkis
- 52 mopperen
- 55 onderricht
- 58 weefsel
- 60 water
- 63 zoete drank
- 65 bergplaats
- 66 stuk goed
- 68 lidwoord
- 69 zangnoot

OPLOSSING VORIG NUMMER

Formatie, pap, m, boonen, merk, o.a., keel, peek, elk, si, oren, h, reeks, Ares, te, Amerongen, gas, sapan, e, tegel, nek, ons, p, la, g, repetitie, s, el, e, rek, sla, villa, s, Wodan, aak, besmedene, as, bede, Keres, r, tree, ss, set, meel, bate, no, pees, modern, r, Ier, ottomane.

WAT NIET GING

Ik heb geprobeerd uit een boekje te leren zwemmen, maar het ging niet. Ik lag namelijk in het water, las het boekje en volgde nauwkeurig de aanwijzingen.

„En ging het goed?”

„Ja, maar aan 't einde van de bladzijde moest ik omslaan en toen ik dat deed, scheelde het 'n haar of ik was verdronken.”

ZIJN GEZICHTSPUNT

Het was koud, guur en windrig. Twee vrienden stonden op den hoek van een straat.

„Eigenlijk ben ik nu het slachtoffer van een justitieele vergissing.”

„Hoe dat zoo?”

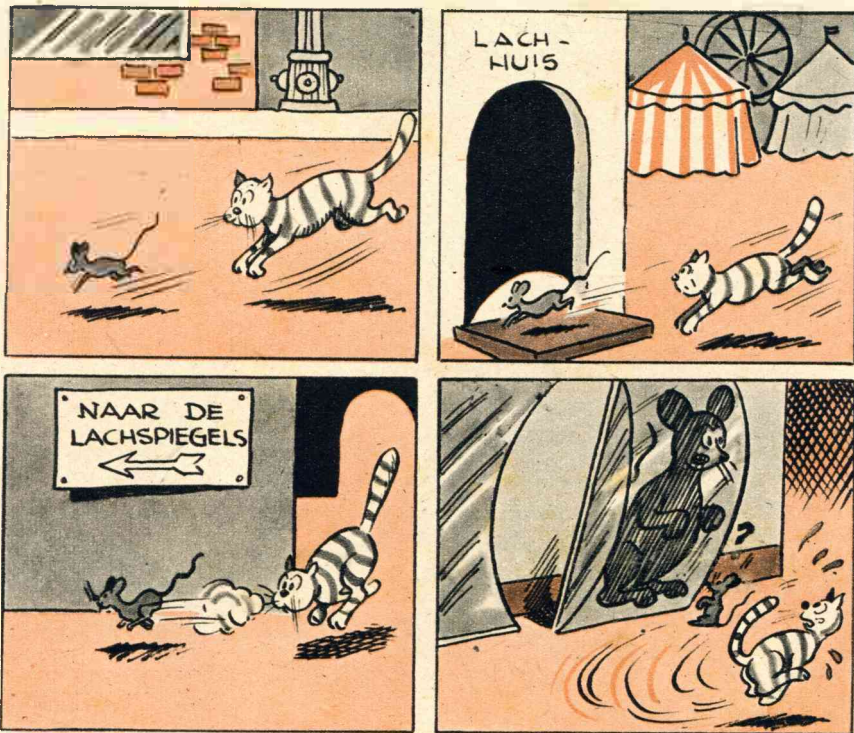
„Ik ben bij dit hondenweer vrijgesproken.”

KUNST

Interessant, zoo nauwkeurig als de schilder de kleur van je lippen heeft weten weer te geven op het portret.”

„Dat was heel eenvoudig, ik heb hem mijn lippenstift geleend.”

VOOR DE JEUGD

Een muizenlist.

DUIDELIJK

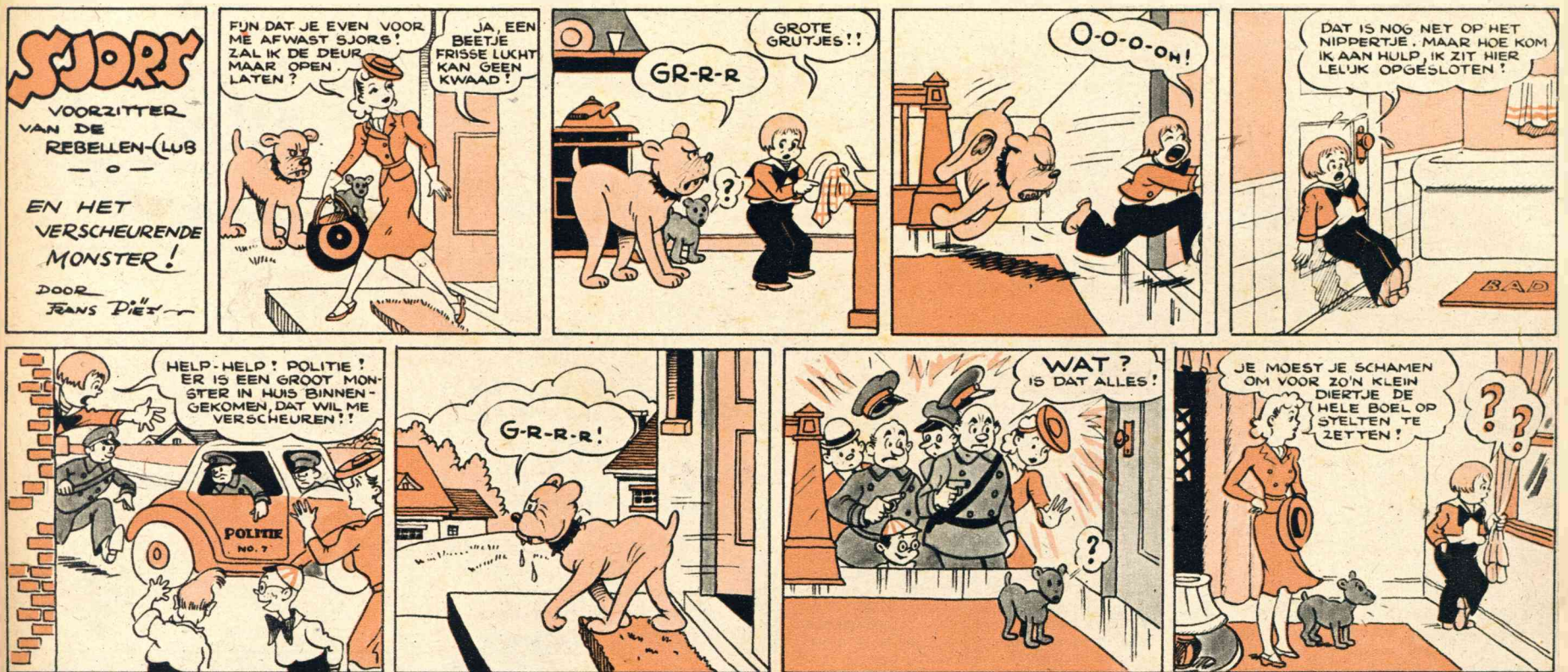
Verteller: „...daar stond ik nu op een smallen weg. Aan den eenen kant stond de bloeddorstige tijger en aan de andere zijde gaapte een afgrond.”

De toehoorder: „Gaapte die afgrond al vóórdat u er was?”

MODERN

Ik heb gisteravond voor het laatst een rol in een stuk gespeeld dat vijf weken lang geloopt heeft.”

„Vijf weken! Kerel, dat is geen rol meer, maar een theaterloopbaan.”

PANORAMA. Geïllustreerd weekblad, verschijnt Donderdags om de veertien dagen. Hoofdredacteur: J. A. M. Douwes, Heemstede. Plaatsvervanger: W. N. Stuifbergen, Haarlem. P 1200/1

Verantwoordelijk voor de advertenties: W. H. van Baarle, Overveen. Druk en uitgave: N.V. Drukkerij De Spaarnestad, Haarlem.

K 1311

Abonnementsprijs f1.69 per half jaar, 13 cent per nummer; losse nummers 16 cent. Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. Bureau: HAARLEM, Nassaulaan 51, Telef. Int. 13866, Giro nr. 142700. AMSTERDAM, Singel 263, Telef. Int. 33170, Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Provenierssingel 27, Telef. Int. 47133, Giro nr. 101981. 's-GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Telef. Int. 111666, Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142, Telef. Int. 13473, Giro nr. 149597. ENSCHEDE, Oldenzaalschestraat 56, Telef. Int. 2188, Giro nr. 383773. ARNHEM, Nieuwe Plein 42, Telef. Int. 24825, Giro nr. 383772. 's-HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telef. Int. 4286, Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstraat 20, Telef. Int. 5851, Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstraat 5, Telef. 81.